

ការប៉ះពាល់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកដោយកូវីដ-១៩

អត្ថបទដោយ៖ លោក ហៃ សុវង្ស
មន្ត្រីស្ម័គ្រចិត្តរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាចិន

មេរោគកូវីដ១៩បានរីករាលដាលកំពុងបន្តរាតត្បាតប្រទេសចិន ក៏ដូចជាបណ្តាប្រទេសយ៉ាងច្រើនលើពិភពលោក តាំងពីចុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។ គិតមកដល់ថ្ងៃទី២០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២០ មានអ្នកឆ្លងសរុប ២ ៣៤៧ ៨៧៥ នាក់ អ្នកជាសះស្បើយមានចំនួន ៦០៤ ៣១១ នាក់ និងអ្នកស្លាប់មានចំនួន ១៦១ ៤០២នាក់ អត្រាអ្នកឆ្លងមេរោគនេះ មានចំនួនលើសអត្រាអ្នកឆ្លងមេរោគសារស៍(Sars)កាលពីឆ្នាំ២០០៣ និងមេរោគ MERS-Cov កាលពីឆ្នាំ២០១២។

កាលពីឆ្នាំ២០០៣ របាយការណ៍ប៉ាន់ស្មានដោយស្ថាប័នអន្តរជាតិយ៉ាងច្រើន បានបង្ហាញថា ការរាតត្បាតនៃមេរោគសារស៍បានកាត់បន្ថយអត្រាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចចិននៅចន្លោះពី១% ទៅ២% ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ២០០៣ ហើយមេរោគនេះបានកាត់បន្ថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក នៅចន្លោះអត្រាពីមួយភាគបួន ទៅមួយភាគបី។

រហូតមកដល់ថ្ងៃនេះ សារព័ត៌មានល្បីៗយ៉ាងច្រើន បានចេញផ្សាយរបាយការណ៍របស់ខ្លួនអំពីតុល្យការនៃផលប៉ះពាល់របស់មេរោគកូវីដ១៩លើសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ ក្នុងនោះ សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសចិនប្រាកដជានឹងត្រូវរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំងជាងគេ។ ស្ថាប័នវាយតម្លៃហានិភ័យ S&P បានទម្លាក់ការព្យាករណ៍កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសចិនពី៥,៧៥% មកត្រឹម ៥%ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងឆ្នាំនេះ។

ផ្អែកតាមសារព័ត៌មាន BBC ផលប៉ះពាល់កើនឡើងខ្លាំង មិនត្រឹមតែលើប្រទេសចិនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែលើភាគីពាក់ព័ន្ធប្រទេសផងដែរ។ ក្នុងប្រទេសចិនផ្ទាល់ ភោជនីយដ្ឋាន រោងកុន សេវាដឹកជញ្ជូន សណ្ឋាគារ និងហាងទំនិញនានា សុទ្ធតែត្រូវរងផលប៉ះពាល់ភ្លាមៗ ហើយដោយសារមេរោគនេះផ្ទុះឡើង ក្នុងអំឡុងបុណ្យចូលឆ្នាំចិននោះ សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចមួយផ្នែកធំរបស់ប្រទេសចិនបានរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងដំណំ។ ក្រុមហ៊ុនបរទេសដែលមានប្រតិបត្តិការក្នុងប្រទេសចិនក៏ត្រូវរងផលប៉ះពាល់ផងដែរ តួយ៉ាង ក្រុមហ៊ុនលក់គ្រឿងសង្ហារឹម IKEA ក្រុមហ៊ុនកាហ្វេ Starbucks និងក្រុមហ៊ុនថយន្តកូរ៉េខាងត្បូង Hyundai ជាដើម។

ក្រុមហ៊ុនអាកាសចរណ៍បរទេសជាច្រើន បានបញ្ឈប់ជើងហោះហើររបស់ខ្លួន ទៅកាន់ប្រទេសចិន ហើយសណ្ឋាគារអន្តរជាតិយ៉ាងច្រើន បាននឹងកំពុង ផ្តល់ប្រាក់សំណងទៅឱ្យអតិថិជនរបស់ខ្លួនវិញ។ ការព្រួយបារម្ភកាន់តែមានខ្លាំងឡើង លើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់អន្តរជាតិ វិស័យឧស្សាហកម្ម វិស័យអេឡិចត្រូនិក ឧស្សាហកម្មទូរសព្ទចល័ត និងកុំព្យូទ័រ ដែលប្រទេសចិនជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ដ៏សំខាន់។ ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ និងទីផ្សារភាគហ៊ុន កំពុងរងការរង្វោះរង្វើខណៈប្រេងទាស និងស្ពាន់ បានធ្លាក់តម្លៃយ៉ាងខ្លាំង ហើយអ្នកផ្គត់ផ្គង់ទំនិញទាំងនេះភាគច្រើន ជាបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ។

ផ្អែកតាមទស្សនាវដ្តី TIME ក្រុមហ៊ុននៅក្នុងបណ្តាប្រទេសផ្សេងទៀត ដែលពឹងផ្អែកលើសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ចិន កំពុងប្រឈមមុខនឹងការធ្លាក់ចុះល្បឿនសេដ្ឋកិច្ច រួចទៅហើយ គួយយ៉ាង ជប៉ុន អូស្ត្រាលី នូវវែលសេឡង់ សិង្ហបុរី អ៊ីតាលី និងសហរដ្ឋអាមេរិក បានដាក់កម្រិតលើការធ្វើដំណើរលើជនជាតិចិន។ បណ្តាប្រទេសនៅអាស៊ី នឹងអាចមើលឃើញ ពីការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃចំនួនភ្ញៀវទេសចរចិន ដែលជាប្រភពដ៏សំខាន់នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

ផ្អែកតាមសារព័ត៌មាន The Guardian អូស្ត្រាលីអាចជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលរងផលប៉ះពាល់អាក្រក់បំផុតពីការផ្ទុះឡើងនៃមេរោគកូរ៉ូណាវីរុស ព្រោះរោងចក្រយ៉ាងច្រើននៅក្នុងប្រទេសចិននៅតែត្រូវបង្ខំបិទទ្វារ ហើយមនុស្សរាប់លាននាក់ ត្រូវគេបង្ខាំងទុកនៅក្នុងផ្ទះ និងត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យធ្វើដំណើរ។ ជាលទ្ធផល អូស្ត្រាលីអាចខាតប្រាក់ចំណូលរាប់ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ពីការចំណាយរបស់ភ្ញៀវទេសចរ និងនិស្សិតចិន។ សរុបជាមួយ ចំនួនកាន់តែច្រើននៃការឆ្លងមេរោគកូរ៉ូណាវីរុស បានសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ផលប៉ះពាល់អាចមានទំហំកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសចិន ក៏ដូចជា សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ លើសពីនេះ អ្វីដែលកំពុងកើតមានឡើងក្នុងប្រទេសចិន ក៏កាន់តែមានឥទ្ធិពលផងដែរ សម្រាប់ពិភពលោកទាំងមូល ព្រោះថា ចិនបច្ចុប្បន្នជាមហាអំណាចសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកទីពីរនិងមានទំហំសេដ្ឋកិច្ចតំណាងប្រមាណជាង១៩ភាគរយនៃសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។

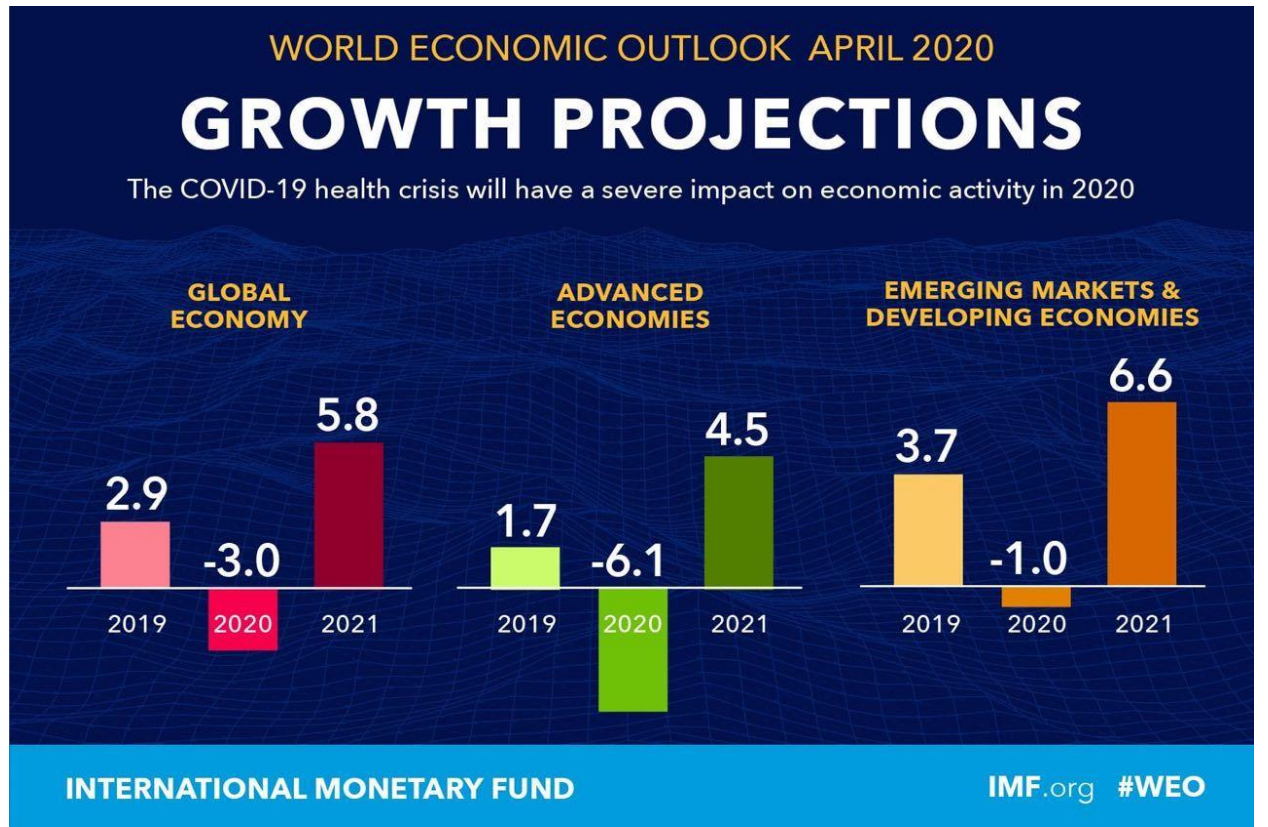
ផ្ទុយទៅវិញ សេដ្ឋកិច្ចចិនតំណាងត្រឹមតែ ៨ភាគរយប៉ុណ្ណោះ អំឡុងឆ្នាំ២០០៣។ ផ្អែកតាមមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (FMI) និង កាសែត The Financial Times ទំហំនៃផលប៉ះពាល់របស់មេរោគកូរ៉ូណាវីរុស អាចនឹងមានទំហំធំជាងមេរោគសារស៍ កាលពីឆ្នាំ២០០៣ ហើយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ឆ្នាំ២០២០ អាចធ្លាក់ចុះមកត្រឹមអត្រា ២,៥ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺអត្រាទាបជាងការព្យាករណ៍ដំបូង។

វាជាកត្តាមួយដែលធ្លាប់មានរួចទៅហើយដែលថា បានបង្កឱ្យមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចខ្លាំងជាងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកលឆ្នាំ២០០៨-២០០៩។ ដូចគ្នានឹងអាជ្ញាធររូបិយវត្ថុនៅធនាគារសហព័ន្ធអាមេរិកបានអនុវត្តសកម្មភាពដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកដើម្បីគាំទ្រដល់សាច់ប្រាក់ងាយស្រួលក្នុងទីផ្សារពិភពលោក។ ជំហានទាំងនេះរួមមានការគាំទ្រដល់ទីផ្សារបំណុលក្នុងស្រុក រួមទាំងការពង្រីកទីផ្សារសញ្ញាប័ណ្ណសាជីវកម្ម ក៏ដូចជាការផ្លាស់ប្តូរបន្ទាត់ដែលផ្ដោតលើកង្វះខាតប្រាក់ដុល្លារពិភពលោក។ លើសពីការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ ការឆ្លើយតបគោលនយោបាយកាន់តែទូលំទូលាយក្នុងកំឡុងពេលនិងបន្ទាប់ពីការផ្ទុះឡើងនៃ COVID-១៩ អាចជំរុញឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូររយៈពេលវែងនៅក្នុងប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។

ខណៈពេលដែលមិនមានវិធីដើម្បីប្រាប់ឱ្យបានច្បាស់នូវអ្វីដែលការខូចខាតខាងសេដ្ឋកិច្ចពីការចម្លងរោគរាតត្បាតឆ្លងមេរោគប្រឈមលោកកូរ៉េដ(១៩) ។ប៉ុន្តែ មានការព្រមព្រៀងរីករាលដាលក្នុងចំណោមអ្នកសេដ្ឋកិច្ចថា វានឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរដល់សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ ការប៉ាន់ប្រមាណដំបូងបានព្យាករណ៍ថាប្រសិនបើវីរុសក្លាយទៅជាជំងឺរាតត្បាតសកលសេដ្ឋកិច្ចភាគច្រើននឹងបាត់បង់ យ៉ាងហោចណាស់២,៤ភាគរយនៃតម្លៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់ពួកគេនៅឆ្នាំ២០២០ដែលនាំឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកាត់បន្ថយការព្យាករណ៍របស់ខ្លួន ដល់ឆ្នាំ២០២០នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកធ្លាក់ចុះពីជុំវិញ ៣.០ ភាគរយទៅ ២,៤ ភាគរយ។ ដើម្បីដាក់ចំនួននេះតាមទស្សនវិស័យផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់ពិភពលោក ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានចំនួនប្រហែល ៨៦,៦ ពាន់ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ដែលមានន័យថាមានតែកំណើន ០,៤ ភាគរយនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែល

មានចំនួនជិត ៣,៥ ពាន់ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកក្នុងផលិតកម្មសេដ្ឋកិច្ចដែលបានបាត់បង់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការព្យាករណ៍ទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងមុនពេលដែលកូវីដ(១៩) ក្លាយជាជំងឺរាតត្បាតជាសកលហើយមុនពេលអនុវត្តការវិវត្តបន្តិចយ៉ាងទូលំទូលាយលើទំនាក់ទំនងសង្គមដើម្បីបញ្ឈប់ការរីករាលដាលនៃមេរោគ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកទីផ្សារភាគហ៊ុនសកលបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកដោយសារការផ្ទុះឡើងហើយដោយដោយសារការរាយការណ៍ថាការធ្លាក់ចុះមួយថ្ងៃធំបំផុតមិនធ្លាប់មានជិត ៣,០០០ ពិន្ទុនៅថ្ងៃទី ១៦ ខែមីនាឆ្នាំ ២០២០ - បានបំបែកកំណត់ត្រាមុនចំនួន ២.៣០០ ពិន្ទុដែលកំណត់ត្រឹមតែ ៤ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។

តាមការព្យាករណ៍ របស់មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF)សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកឆ្នាំ ២០២០ នឹងធ្លាក់ចុះអវិជ្ជមាន -៣.០% ដោយកូវីដ ១៩ ដែលក្នុងនោះសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ធ្លាក់ចុះអវិជ្ជមាន -៦.១% និងសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ធ្លាក់ចុះអវិជ្ជមាន -១.០% ។ IMF ក៏បានព្យាករណ៍សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកឆ្នាំ ២០២១ ផងដែរ គឺសេដ្ឋកិច្ចសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកនឹងកើនឡើង ៥.៨% ដែលក្នុងនោះប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍កើនឡើង៤.៦% និងសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍កើនឡើង ៦.៦%(world economic outlook April 2020)។

ប្រភព៖ world economic outlook April 2020

ករណីកើនឡើងទ្រេដងនៃកូវីដ - ១៩ ទូទាំងពិភពលោក ឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងមួយថ្ងៃ

ថ្ងៃទី ៤ ខែមេសាឆ្នាំ ២០២០ មានករណីឆ្លងវីរុស (COVID-១៩) មានចំនួន ១,១ លានករណីនៅទូទាំងពិភពលោក។ មានករណីនៃឆ្លងកូវីដ-១៩ នៅគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់នៅអឺរ៉ុបនិងគ្រប់រដ្ឋនៅអាមេរិក។ ស្ថិតិនេះ

បង្ហាញពីចំនួនករណីឆ្លងវីរុស (COVID-១៩) ទូទាំងពិភពលោកចាប់ពីថ្ងៃទី ៨ ខែមករាដល់ថ្ងៃទី ៤ ខែមេសាឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងមួយថ្ងៃ។

ខណៈពេលដែលពិភពលោកកំពុងមានការគំរាមកំហែងកខ្លាំងពីការរីករាលដាលនៃវីរុសឆ្លង Covid-19 សហរដ្ឋអាមេរិកក៏ជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសផ្សេងទៀត ដែលមានកំណើននៃការឆ្លងរបស់ប្រជាជនច្រើន គួរឲ្យកត់សម្គាល់ផងដែរ។ ហើយការឆ្លងរីករាលដាលយ៉ាងគំហុកបែបនេះបានធ្វើឲ្យសេដ្ឋកិច្ចមានការធ្លាក់ចុះ និង បណ្តាលឲ្យសង្គមជួបនឹងបញ្ហាជាច្រើន។ ដោយយោងតាមការចុះផ្សាយរបស់កាសែតញូវយ៉កថែមស៍បានអោយដឹង ថាបច្ចុប្បន្ននេះយ៉ាងហោចណាស់មានប្រជាជនចំនួន ១៧៩ លាននាក់នៅក្នុងរដ្ឋចំនួន ១៨ ប្រទេសចំនួន ៣១ និងទីក្រុងចំនួន ១៣ កំពុងត្រូវបានជម្រុញឱ្យស្នាក់នៅក្នុងផ្ទះ។ ក្នុងនោះផងដែរ យោងតាមមជ្ឈមណ្ឌលធនធាន Coronavirus របស់សាកលវិទ្យាល័យ Johns Hopkins បានឱ្យដឹងថាចំនួនករណីថ្មីនៅសហរដ្ឋអាមេរិកនៅតែមាន និន្នាការកើនឡើងខ្ពស់ តាមរយៈការប្រៀបធៀប“ខ្សែកោង”មកដល់ថ្ងៃទី២០ខែមេសា ឆ្នាំ២០២០នេះ ចំនួនអ្នកឆ្លង មានចំនួន៧៤០ ៧៤៦នាក់ អ្នកជាសះស្បាយមានចំនួន ៦៦ ៦៧៦នាក់ និងអ្នកស្លាប់មានចំនួន៣៩១៥៨នាក់។

១.អ្នកធ្វើការរាប់លាននាក់នៅសហរដ្ឋអាមេរិកបាត់បង់ការងារពេលមានការរាលដាលវីរុសកូរ៉ូណា

កាលពីសប្តាហ៍ទីបួននៃខែមីនា អ្នកធ្វើការនៅអាមេរិកជិត៣លាន៣សែននាក់បានដាក់ពាក្យសុំប្រាក់អត្ថ ប្រយោជន៍នៅពេលគ្មានការងារធ្វើ។ គេរំពឹងថា តួលេខនេះនឹងកើនឡើងច្រើនជាងមុនក្នុងពេលប៉ុន្មានសប្តាហ៍ខាង មុខនេះ ដោយគេបានទស្សន៍ទាយថា នឹងមានមនុស្សឥតការងារធ្វើ៤០លាននាក់នៅពាក់កណ្តាលខែមេសា។នៅ មុនពេលមានការរាតត្បាតជំងឺនេះនៅក្នុងស.រ.អា. កម្លាំងពលកម្មនៅអាមេរិក៥លាន៨សែននាក់គ្មានការងារធ្វើគឺ មានចំនួន៣,៥%នៃអ្នកធ្វើការ១៦៤លាន៦សែននាក់។ តួលេខនេះបានផ្លាស់ប្តូរបន្តិចបន្តួចកាលពី៦ខែកន្លងទៅ នេះ ហើយវាធ្វើឱ្យរាំងស្ទះសេដ្ឋកិច្ច។ នៅពេលនេះ ប្រទេសអាមេរិកដែលមានសេដ្ឋកិច្ចធំជាងគេបង្អស់នៅក្នុងពិភព លោកទទួលផលប៉ះពាល់ដោយសារអ្វីដែលលោកប្រធានាធិបតី Donald Trump ហៅថាជា«ការធ្វើឱ្យមានទុក្ខ ទោសអាក្រក់បំផុត»ដោយសារមេរោគកូរ៉ូណា»។

កាលពីថ្ងៃអង្គារទី៣១ខែមីនា ធនាគារវិនិយោគ Goldman Sachs Group ទស្សន៍ទាយថា សេដ្ឋកិច្ច ថមថយខ្លាំងជាងមុននៅក្នុងស.រ.អា.គឺថយជាងពេលមុនៗ ដោយទស្សន៍ទាយថា ផលិតកម្មទំនិញនិងសេវាអាចចុះ ថយ៣៤%រវាងពីខែមេសាដល់ខែមិថុនា រីឯការស្ទង់ប្រមាណកាលពីពេលមុនមានចំនួន២៤ភាគរយ។អ្នកសេដ្ឋកិច្ច នៃធនាគារ Goldman Sachs បាននិយាយថា អត្រាមនុស្សគ្មានការងារធ្វើនៅក្នុងស.រ.អា.នឹងកើនឡើងដល់ ១៥%នៅអំឡុងពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ដែលតាមការស្ទង់មានមនុស្ស២៥លាននាក់ឥតការងារធ្វើ។ ការស្ទង់ប្រមាណ ដោយធនាគារនេះឲ្យដឹងថា កាលពីពេលមុនអត្រាឥតការងារធ្វើមានតែ៩%ប៉ុណ្ណោះ។ ហាងលក់ទំនិញប្រមាណ១ សែន៩ម៉ឺនបានបិទទ្វារគឺប្រមាណ៥០%នៃហាងលក់រាយ។ កាលពីថ្ងៃទី៣០ខែមីនា ក្រុមហ៊ុនលក់រាយ Macy's Kohl's និងក្រុមហ៊ុន Gap បានប្រកាសរួមគ្នាថា ពួកគេបានបញ្ឈប់ការងារបុគ្គលិក២សែន៩ម៉ឺននាក់។

ក្រុមហ៊ុនពិគ្រោះយោបល់ខាងចាត់ចែងកិច្ចការសាកល McKinsey & Company និយាយថា មួយភាគបួននៃគ្រួសារអាមេរិកាំងមិនមានប្រាក់ចាយគ្រប់គ្រាន់គឺ ប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិក៤០% គ្មានប្រាក់ស្នូមរឹត៤រយដុល្លារសម្រាប់ការចំណាយផ្សេងៗ ដោយត្រូវខ្ចីលុយ។ ហើយកញ្ចប់ប្រាក់ជួយសង្គ្រោះមានទឹកប្រាក់២លានលានដុល្លារដែលសភាស.រ.អា.បានអនុម័តហើយដែលលោក Trump បានចុះហត្ថលេខាឱ្យទៅជាច្បាប់នោះ គឺផ្តល់ជាសំណងសម្រាប់អ្នកដែលបានត្រូវបញ្ឈប់ការងារ។ ជាធម្មតារដ្ឋនីមួយៗផ្តល់ប្រាក់ជំនួយដល់ពួកអ្នកបាត់បង់ការងារធ្វើការ។ ប្រាក់ជំនួយនេះគឺស្មើមួយផ្នែកនៃប្រាក់ បៀវត្សរ៍ពួកគេ។ ក៏ប៉ុន្តែផែនការជំនួយរបស់ប្រទេសជាតិនឹងបន្ថែមប្រាក់សំណងៗរយដុល្លារទៀតក្នុងមួយសប្តាហ៍រយៈពេលបួនខែ ប្រសិនបើអ្នកធ្វើការទាំងនេះនៅតែគ្មានការងារក្នុងរយៈពេលនោះ។

អ្នកសេដ្ឋកិច្ចនៃធនាគារ Goldman Sachs និយាយថា ពួកគេរំពឹងថា នឹងមានការរើបឡើងវិញច្រើនគួរសមរវាងពីខែកក្កដាទៅខែកញ្ញាដែលផលិតផលសរុបក្នុងប្រទេសនឹងកើនបាន១៩ភាគរយ។ រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់រដ្ឋនៅទូទាំងស.រ.អា.បានបញ្ជាឱ្យប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកាំងរាប់លាននាក់បិទនៅក្នុងផ្ទះក្នុងពេលប៉ុន្មានអាទិត្យទៀត លើកលែងតែទៅទិញគ្រឿងធ្វើម្ហូប ទិញម្ហូបខ្ទប់មកផ្ទះ ទៅឱ្យពេទ្យពិនិត្យសុខភាព ឬហាត់ប្រាណម្នាក់ខ្លួនឯង ឬជាមួយសមាជិកគ្រួសារ។ បទបញ្ជានេះបានបង្ខំឱ្យកន្លែងមិនចាំបាច់ជាច្រើនបិទទ្វារ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ពាក្យ«ចាំបាច់» មានន័យខុសគ្នាទៅតាមរដ្ឋនីមួយៗនៃរដ្ឋទាំង៥០នៅស.រ.អា. ហើយការណ៍នេះនាំឱ្យមានការរាំងស្ទះខាងពាណិជ្ជកម្មខុសៗគ្នាអាស្រ័យទៅលើទីតាំងរៀងៗខ្លួន។

២.យោធាអាមេរិកបានផ្អាកការងារកម្មករកូរ៉េខាងត្បូងរាប់ពាន់នាក់ជាបណ្តោះអាសន្ន

រូបឯកសារ៖ យោធាកូរ៉េខាងត្បូងពាក់ម៉ាសពេលកំពុងល្បាតនៅបន្ទាយទាហានមួយនៅក្រុង Daegu ប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង កាលពីថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០។

កម្មករកូរ៉េខាងត្បូងរាប់ពាន់នាក់នៅបន្ទាយយោធាសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូងបានត្រូវបញ្ឈប់ពីការងារដោយមិនបានទទួលប្រាក់ខែនៅថ្ងៃពុធនេះ បន្ទាប់ពីសហរដ្ឋអាមេរិកនិងកូរ៉េខាងត្បូងមិនបានលោងដល់កិច្ចព្រមព្រៀងមួយថា តើត្រូវបែងចែកសេហ្វិយនៃវត្តមានកងទ័ពសហរដ្ឋអាមេរិកនៅទីនោះយ៉ាងដូចម្តេច។ តាមរយៈការចរចាលើក កូរ៉េខាងត្បូងបានបដិសេធការទាមទាររបស់រដ្ឋបាលលោកប្រធានាធិបតីដូណាល់ត្រាំឱ្យបង្កើនការរួមវិភាគទានយ៉ាងច្រើនរបស់ខ្លួនដល់កងទ័ពសហរដ្ឋអាមេរិក២ម៉ឺន៨ពាន់៥រយនាក់ដែលបានបោះទីតាំងនៅក្នុងកូរ៉េខាងត្បូង។ កិច្ចព្រមព្រាងបែងចែកសេហ្វិយនៃពេលថ្មីៗបំផុតនេះបានផុតកំណត់នៅចុងឆ្នាំនេះ ក៏ប៉ុន្តែសហរដ្ឋអាមេរិកបានចំណាយលើប្រាក់ខែបុគ្គលិកកូរ៉េដែលថវិកានោះនឹងត្រូវអស់នៅសប្តាហ៍នេះ។

ដោយចាប់ផ្ដើមនៅថ្ងៃពុធនេះទៅបុគ្គលិកកូរ៉េស៊ីវិលប្រហែល៤ពាន់នាក់ ដែលធ្វើការក្នុងវិស័យនានាដូចជា ភស្តុភារនិងរដ្ឋបាលនឹងបញ្ឈប់ពីការងារជាបណ្ដោះអាសន្ន។ សហរដ្ឋអាមេរិកនឹងបើកប្រាក់ខែបណ្ដោះអាសន្នឲ្យ បុគ្គលិក៤ពាន់៥រយនាក់ទៀតដែលចាត់ទុកថាជាបុគ្គលិកសំខាន់។ នេះតាមការបញ្ជាក់របស់មន្ត្រីសហរដ្ឋអាមេរិក។

ជម្លោះបែងចែក នេះបណ្ដាលឲ្យមានការបែកបាក់មិនប្រក្រតីមួយក្នុងសម្ព័ន្ធភាព ដែលមានអាយុកាល៧០ ឆ្នាំដែលភាគីទាំង២ ជាទូទៅចាត់ទុកជាកណ្ដាប់ដៃដែក។ ជម្លោះនេះកើតមានឡើងចំពេលមិនល្អនៅពេលដែល យោធាសហរដ្ឋអាមេរិកប្រយុទ្ធប្រឆាំងមេរោគកូរ៉ូណានិងនៅពេលដែលកូរ៉េខាងជើងសាកល្បងកាំជ្រួចមីស៊ីល ប្រតិបត្តិការខ្លី។

៣.សហរដ្ឋអាមេរិកជួយឧបត្ថម្ភសមាគមអាស៊ាននៅក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងមេរោគកូវីដ១៩

ក្នុងឋានៈជាមេដឹកនាំនៅក្នុងការឆ្លើយតបវិស័យសុខាភិបាលនិងមនុស្សធម៌សាកលលោកដល់មេរោគកូវីត ១៩ សហរដ្ឋអាមេរិក បានប្តូរទៅជួយឧបត្ថម្ភដៃគូអាស៊ានរបស់យើងក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងវីរុសកូវីដ១៩។ចាប់តាំង ពីការផ្ទុះឡើងនូវមេរោគនោះបានចាប់ផ្ដើមមក រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្តល់ប្រាក់ប្រហែល១៨លាន ៣សែន ដុល្លារក្នុងជំនួយឧបត្ថម្ភគ្រាអាសន្នខាងសុខាភិបាល និង មនុស្សធម៌ដល់បណ្ដារដ្ឋជាសមាជិករបស់សមាគមអា ស៊ាន។នៅទូទាំងសាកលលោក រហូតមកទល់ថ្ងៃទី២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០នេះ សហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្តល់ប្រាក់ជិត ២រយ ៧៤លានដុល្លារក្នុងជំនួយឧបត្ថម្ភគ្រាអាសន្នខាងសុខាភិបាលដើម្បីជួយប្រទេសនានា ដែលត្រូវការបន្ថែមលើ ថវិកាដែលយើង បានផ្តល់រួចហើយទៅឲ្យអង្គការអន្តរជាតិដូចជា អង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO) និងអង្គការ យូនីសេស (UNICEF)។ នេះតាមសេចក្ដីថ្លែងការណ៍របស់ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកដែល VOA ទទួល បាន។ចំនួនប្រាក់សរុបរហូតមកទល់សព្វថ្ងៃនេះ រួមមានប្រាក់ជិត១រយលានដុល្លារក្នុងជំនួយគ្រាអាសន្នខាងសុខាភិ

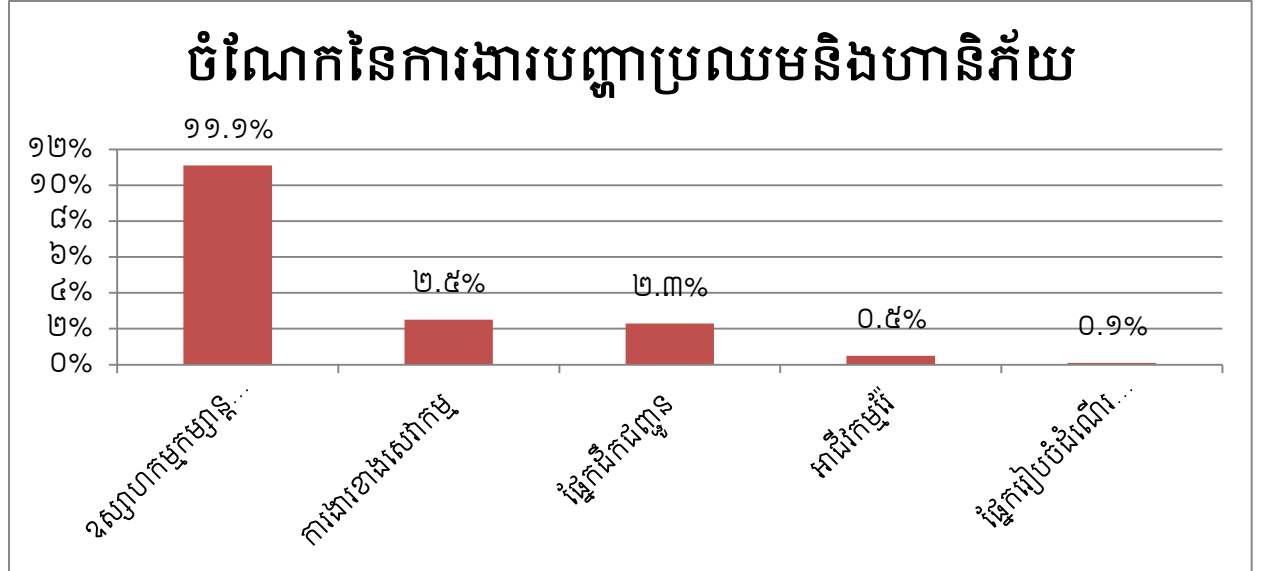
បាលមកពីមូលនិធិបម្រុងគ្រោះអាសន្នខាងសុខាភិបាលរបស់ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ឬ (USAID) និងថវិកាចំនួន១១០លានដុល្លារ ក្នុងជំនួយឧបត្ថម្ភខាងមនុស្សធម៌ពីជំនួយគ្រោះមហន្តរាយអន្តរជាតិរបស់ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ឬ(USAID) ដែលត្រូវឲ្យរហូតដល់ប្រទេស៦៤ ដែលងាយទទួលរងគ្រោះបំផុតដែលកំពុងប្រឈមការរាលដាលជាសកលនៃមេរោគកូរ៉ូណានេះ។

តាមរយៈការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ ជនភៀសខ្លួន និងជនចំណាកស្រុករបស់ក្រសួងការបរទេស សហរដ្ឋអាមេរិកទីភ្នាក់ងារទទួលបន្ទុកជនភៀសខ្លួនរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNHCR) នឹងទទួលបានប្រាក់៦៤លានដុល្លារក្នុងជំនួយមនុស្សធម៌ដើម្បីជួយដោះស្រាយការគំរាមកំហែងដែលបណ្តាលមកពីមេរោគកូរ៉ូណាដែលមានស្ថានភាពវិបត្តិមនុស្សធម៌ដែលមានស្រាប់សម្រាប់មនុស្សដែលងាយរងគ្រោះបំផុតក្នុងពិភពលោក។

ការធ្លាក់ចុះផ្សារភាគហ៊ុននៅអាមេរិកនេះជាការធ្លាក់ចុះរយៈពេលបីខែខ្លាំងបំផុតចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៨៧មក ដោយតម្លៃផ្សារភាគហ៊ុនសរុបបានធ្លាក់ចុះ២៣%ក្នុងមួយត្រីមាស។ ទីផ្សារ S&P បានធ្លាក់ថ្លៃ២០% ដែលជាការធ្លាក់ថ្លៃក្នុងមួយត្រីមាសខ្លាំងបំផុតក្នុងរយៈពេលជាងមួយទសវត្សរ៍។

៤. ឧស្សាហកម្មឈានមុខគេនៅសហរដ្ឋអាមេរិកដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយការរីករាលដាលនៃវីរុសកូរ៉ូណា - ១៩ ដោយចំណែកនៃការងារដែលមានហានិភ័យនៅឆ្នាំ ២០២០

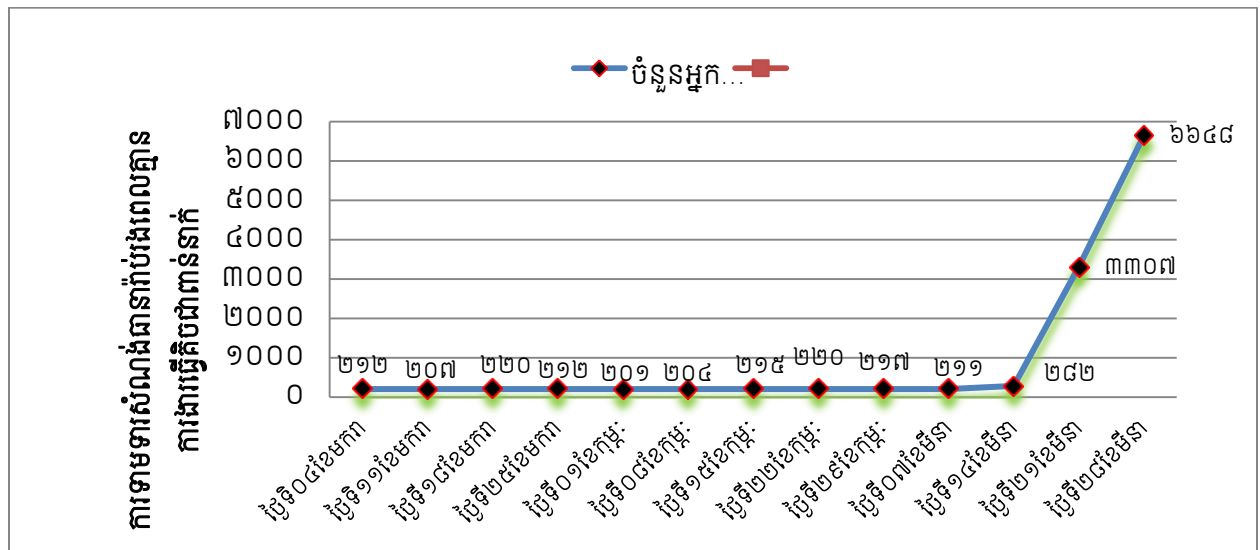
យោងតាមការសិក្សាមួយនៅពាក់កណ្តាលខែមីនាឆ្នាំ ២០២០ ប្រហែលជា ១១.១ ភាគរយនៃការងារនៅក្នុងឧស្សាហកម្មកម្សាន្តនិងបដិសណ្ឋារកិច្ច ការងារខាងសេវាកម្ម ២.៥ភាគរយ ការងារផ្នែកដឹកជញ្ជូន ២.៣ភាគរយ ការងារផ្នែកអាជីវកម្មរ៉ែ ០.៥ភាគរយ និង ការងារផ្នែករៀបចំដំណើរកម្សាន្ត ០.៥ភាគរយ នៅសហរដ្ឋអាមេរិកគឺប្រឈមនឹងហានិភ័យពីការឆ្លងរីករាលដាលនៃជំងឺឆ្លងពិភពលោក(COVID-១៩)។ ចំនួននេះមានប្រហែល ១៦,៣លានការងារនៅទូទាំងប្រទេស។

ប្រភព៖ <https://www.statista.com/statistics/1107272/covid-19> Published by Erin Duffin, Mar 26, 2020

៥.ការទាមទារសំណង់ប្រាក់ធានារ៉ាប់រងពេលគ្មានការងារធ្វើដំបូងធ្វើឡើងក្នុងមួយសប្តាហ៍នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ចាប់ពីខែមករាដល់ខែមីនាឆ្នាំ ២០២០

ដោយសារការឆ្លងរីករាលដាលនៃវីរុស (COVID-19)ជាសកល ការទាមទារសំណង់ពីការធានារ៉ាប់រងភាព គ្មានការងារធ្វើមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងក្នុងសប្តាហ៍ចុងបញ្ចប់នៃខែមីនានៅថ្ងៃទី ២៨ ខែមីនាឆ្នាំ ២០២០ នៅ ពេលដែលការទាមទារដំបូងចំនួន ៦,៦៥ លានត្រូវបានធ្វើឡើង។ ចំនួននេះបើប្រៀបធៀបទៅនឹងចំនួន ៣,៣១ លានកាលពីសប្តាហ៍មុននេះក៏ដោយសារតែជំងឺរាតត្បាតរាលដាល។

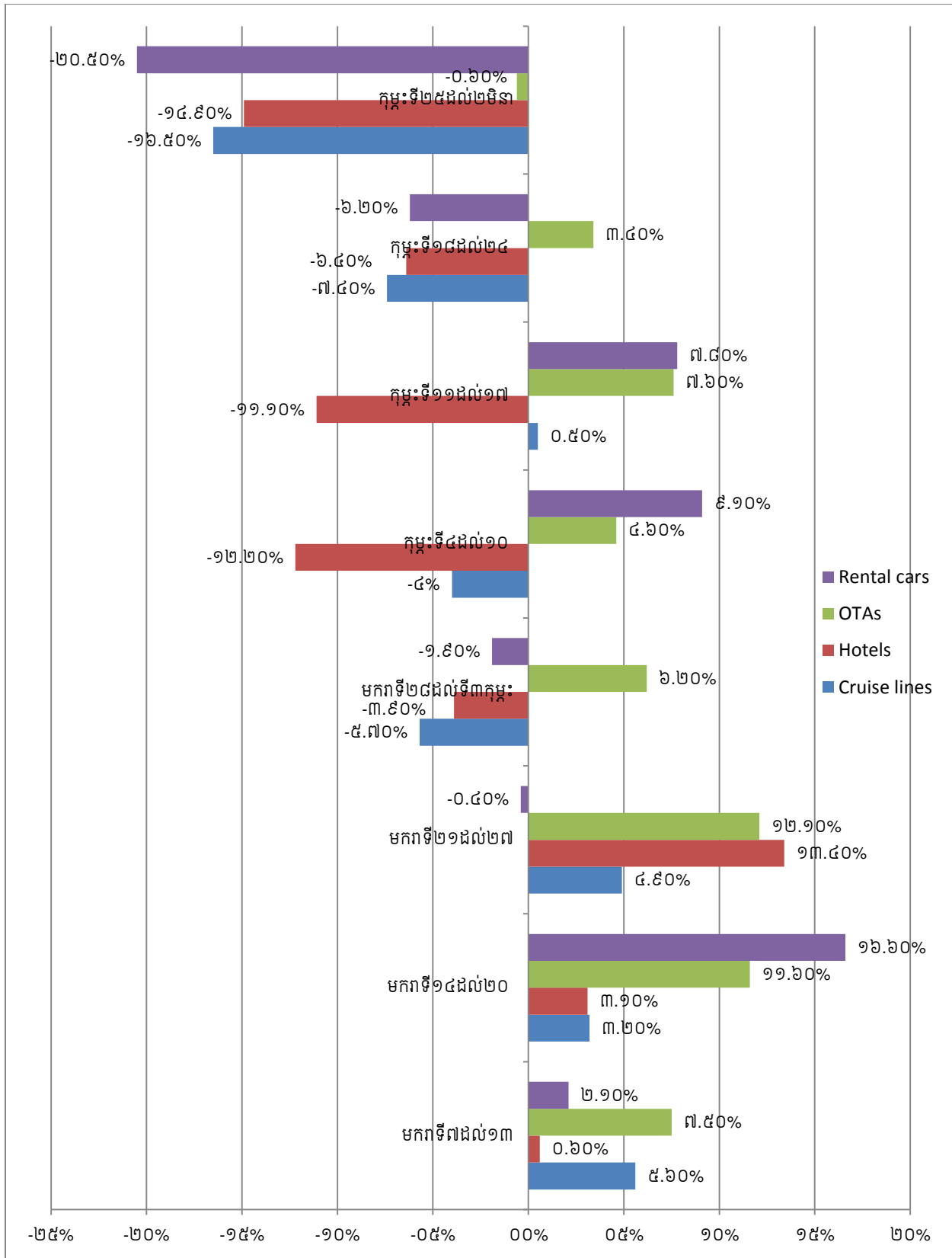
ប្រភព៖ <https://www.statista.com/statistics/1107247/> Published by Erin Duffin, Apr 2, 2020

៦.ការផ្លាស់ប្តូរភាគរយប្រចាំសប្តាហ៍នៅក្នុងការលក់ របស់ ក្រុមហ៊ុនYoY travel ដោយសារតែការកូវីដ១៩

ក្នុងអំឡុងពេលមួយសប្តាហ៍ថ្ងៃទី ២៥ ខែកុម្ភៈដល់ថ្ងៃទី ២ ខែមីនាឆ្នាំ ២០២០ ក្រុមហ៊ុនអាកាសចរណ៍ខ្សែ រថភ្លើងសណ្ឋាគារអូឌីអាយនិងរថយន្តជួលទាំងអស់សុទ្ធតែជួបប្រទះការលក់ធ្លាក់ចុះបើធៀបនឹងសប្តាហ៍ដដែលក្នុង ឆ្នាំ ២០១៩ ដោយសារតែការផ្ទុះឡើងនៃមេរោគឆ្លង (COVID-១៩) ។ ភ្នាក់ងារទេសចរណ៍តាមអ៊ិនធឺណេតដូចជា អំប៊ីស(Orbitz)និងត្រាវែលឡូស៊ីធី(Travelocity)បានជួបប្រទះនូវការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់បំផុតជាមួយនឹង ការលក់តិចជាង ២០,៥ ភាគរយ។

Airlines	Cruise lines	Hotels	OTAs	Rental cars
មករាទី៧ដល់១៣	៥.៦%	០.៦%	៧.៥%	២.១%
មករាទី១៤ដល់២០	៣.២%	៣.១%	១១.៦%	១៦.៦%

Airlines	Cruise lines	Hotels	OTAs	Rental cars
មករាទី២១ដល់២៧	៤.៩%	១៤.4%	១២.១%	-0.៤%
មករាទី២៨ដល់ទី៣កុម្មុះ	-៥.៧%	-៣.៩%	៦.២%	-១.៩%
កុម្មុះទី៤ដល់១០	-៤%	-១២.២%	៤.៦%	៩.១%
កុម្មុះទី១១ដល់១៧	0.៥%	-១១.១%	៧.៦%	៧.៨%
កុម្មុះទី១៨ដល់២៤	-៧.៤%	-៦.៤%	៣.៤%	-៦.២%
កុម្មុះទី២៥ដល់២មិនា	-១៦.៥%	-១៤.៩%	-0.៦%	-២0.៥%

ឯកសារយោង៖

១. <http://www.rfi.fr/km/general/20200210> (ចុះផ្សាយនៅថ្ងៃ: 10/02/2020 - 09:14 កែប្រែថ្ងៃ: 10/02/2020 - 16:56), ដោយ៖ ឆន ឌីណា
២. <https://www.business-cambodia.com/>, March 26, 2020 កាន់ ជាតិ (Financial Writer)
៣. <https://khmer.voanews.com/a/covid>, 02 មេសា 2020, ពិន ស៊ីសុវណ្ណ
៤. <https://khmer.voanews.com/a/asian-01> មេសា 2020
៥. <https://www.statista.com/topics/6139/covid->, Published by Erin Duffin, Apr 3, 2020
៦. <https://www.statista.com/statistics>, Published by Erin Duffin, Apr 04, 2020
៧. <https://www.statista.com/statistics/1107272/covid-19> Published by Erin Duffin, Mar 26, 2020
៨. <https://www.statista.com/statistics/1107247> Published by Erin Duffin, Apr 2, 2020
៩. <https://www.statista.com/statistics/110724>, Published by Erin Duffin, Mar 30, 2020